



ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN  
GELDERLAND

---

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

**Datum besluit** : 26 november 2019  
**Onderwerp** : Wet natuurbescherming - 2019-010676 - gemeente Zaltbommel  
**Activiteit** : Groot onderhoud 6 woningen aan de Heksenwal 22-32, Zaltbommel  
**Verlenen/weigeren** : Verlenen ontheffing

**Aanvrager** : Woonlinie  
**Zaaknummer** : 2019-010676

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Woonlinie, Thorbeckestraat 1, 5300 CA te Zaltbommel, hierna te noemen de aanvrager, van 10 september 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

### **AANVRAAG EN PROCESVERLOOP**

Op 10 september 2019 ontvingen wij een aanvraag van Woonlinie voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 11 november 2019 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 4 november 2019 hebben verzocht.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Wij maken u attent op de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 dat voor een toename van stikstofdepositie, hoe klein ook, een vergunningplicht geldt. Wij adviseren u met inachtneming van de uitspraak naar de stikstofdepositie van uw project te kijken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

### **BESLUIT**

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Woonlinie, Thorbeckestraat 1, 5300 CA te Zaltbommel;

voor de soort, verbodsbepalingen en het wettelijke belang zoals weergegeven in tabel 1

**Tabel 1 Soort, verbod en belang**

Soort	Verbod	Belang
Ruige dwergvleermuis ( <i>Pipistrellus nathusii</i> )	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Belang:

A. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

#### **Algemene voorschriften**

1. De ontheffing geldt voor 6 woningen aan de Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2022.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, de verboden en het belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-010676.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-010676.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij

de Provincie Gelderland, via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-010676.

10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige<sup>1</sup> op het gebied van de ruige dwergvleermuis.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer 2019-010676. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van zaaknummer 2019-010676.

#### **Soortspecifieke voorschriften**

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. De verblijfplaats dient in het paarseizoen, globaal lopend van 15 augustus tot 1 november, voorafgaand aan de werkzaamheden, ongeschikt gemaakt te worden. Bij het ongeschikt maken dient de avondtemperatuur 3 dagen achtereen minimaal 10°C te zijn. Na het ongeschikt maken dient nogmaals een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, dat is met een vleermuisonderzoek in de avond.
17. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de

---

<sup>1</sup> De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.

18. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

## **BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**

### **Project**

*In de aanvraag beschreven project*

De werkzaamheden die aan het woonblok van 6 woningen plaatsvinden zijn:

- Voegwerk stralen;
- Daken vervangen;
- Dakkapellen vervangen;
- Schoorstenen vervangen;
- Kozijnen vervangen;
- Spouwisolatie.

De werkzaamheden vinden plaats in het voorjaar van 2020. Een exacte planning moet nog vastgesteld worden, maar Woonlinie streeft naar een uitvoering van medio april tot medio juni. Er wordt buiten de paarperiode gewerkt.

### **Onderzoek**

*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven op pagina(s) 5 en 6 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Projectplan Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, rapportnummer 2260.2018, Econsultancy, 5 september 2019". Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFFF/verspreidingsatlassen). Het nader onderzoek naar vogels en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2017 op basis van het Vleermuisprotocol 2013 en de kennisdocumenten van BIJ12.

*In de aanvraag beschreven ecologische waarden*

Tijdens de onderzoeken is aangetroffen:

- 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis onder de loodslab/kantpan links (westzijde) naast de schoorsteen bij de woning aan de Heksenwal 32.

Niet aangetroffen zijn:

- Verblijfplaatsen van andere soorten vleermuizen, nesten van de gierzwaluw of de huismus, reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

*In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden*

Door de renovatiewerkzaamheden wordt:

- 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis beschadigd en vernield en vleermuizen verstoord.

*In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen*

Doden en verwonden van vleermuizen wordt voorkomen door zorgvuldig te handelen. Dit houdt in dat de na-isolatie van de spouw niet in periodes van vorst of strenge koude plaatsvinden. Bij de bekende verblijfplaats is de ecologisch begeleider in het veld aanwezig op het moment dat de dakpannen worden verwijderd.

*In de aanvraag beschreven gedragscode*

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de ruige dwergvleermuis te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn beschreven op pagina 12 en 13 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Projectplan Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, rapportnummer 2260.2018, Econsultancy, 5 september 2019". De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In figuur 2 van bijlage 2 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

**Beoordeling**

*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek naar vleermuizen op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende.

Het gaat om slechts één paarverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis onder de loodslab/kantpan naast de schoorsteen, dit type verblijfplaats is flexibel. Er zijn tijdig voldoende tijdelijke kasten opgehangen, echter waren deze in eerste instantie alleen aan de noordoostgevel van het bedrijfsgebouw opgehangen. Een deel van de kasten op een anders georiënteerde gevel ophangen was niet mogelijk, gezien een deel van het bedrijfspan was verkocht aan een andere eigenaar die hiertoe niet bereid was en de verdere omliggende woningen betroffen monumenten waar geen kasten konden worden opgehangen. Alle zes woningen bieden na de renovatie geschikte openingen onder de kantpannen en de dakpannen die als zomer- of paarverblijf kunnen dienen. De spouwen zijn niet meer beschikbaar als verblijfplaats.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

**Tabel 2** Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
<b>Ruige dwergvleermuis</b>	Sloop of renovatie uitvoeren buiten de paar- en winterperiode. De start is in april.	Op de noordoostgevel van een bedrijfshal aan de Oenselsestraat 46-48 te Zaltbommel zijn op 7 november 2019 acht houtbetonnen vleermuiskasten type Schwegler opgehangen. Dit is op circa 70 meter van de verblijfplaats.  In bijlage 2 is de locatie van de tijdelijke kasten opgenomen.	Het ongeschikt maken van de paarverblijfplaats wordt beschreven in een ecologisch werkprotocol. Dit zal waarschijnlijk worden gedaan door middel van het aanbrengen van een exclusion flap. De ecologische begeleider zal hierin begeleiden om dit op een zorgvuldige manier uit te voeren.  Ongeschikt maken dient plaats te vinden in de paarperiode, globaal lopend van 15 augustus tot 1 november en wanneer de avondtemperatuur 3 dagen achtereenvolgens minimaal 10 graden is.  Na ongeschikt maken vindt een nadere controle plaats of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Dit is met een vleermuisonderzoek in de avond.	In alle 6 woningen worden de kantpannen met voldoende speling aangelegd (2 cm) en op het isolatiemateriaal wordt hardboard aangebracht ter hoogte van de eerste rij dakpannen zodat meer grip voor vleermuizen ontstaat.

*Andere bevredigende oplossing*

Andere bevredigende oplossingen van het project zijn beschreven op pagina 8 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Projectplan Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, rapportnummer 2260.2018, Econsultancy, 5 september 2019".

*Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen*

De werkzaamheden zijn locatie gebonden. De werkzaamheden zijn nodig om te kunnen voldoen aan het benodigde energielabel B. Een alternatief zou zijn om te slopen en nieuw te bouwen, maar dit leidt voor de aanwezige beschermde soorten tot meer negatieve gevolgen. Er zijn geen alternatieven waarbij er minder schade optreedt voor vleermuizen. De tijdelijke kasten waren allemaal opgehangen aan de noordoostgevel van een naastliggend bedrijfsgebouw. Een deel van de kasten op een anders georiënteerde gevel ophangen was niet mogelijk, gezien een deel van het bedrijfspand was verkocht aan een andere eigenaar die hiertoe niet bereid was en de verdere omliggende woningen betroffen monumenten waar geen kasten konden worden opgehangen.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

*Belang*

Op pagina 8 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Projectplan Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, rapportnummer 2260.2018, Econsultancy, 5 september 2019" is beschreven welk wettelijk belang op het project van toepassing is.

*Beoordeling van belang(en)*

De woningen zijn slecht geïsoleerd. Het rijksbeleid ten aanzien van energiebesparing heeft tot doel om de uitstoot van CO<sub>2</sub> te verminderen (energie-akkoord). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het beheersbaar houden van de effecten van klimaatverandering. De maatregelen hebben daarmee een voor het milieu wezenlijk gunstig effect. Daarnaast wordt het binnenhuisklimaat verbeterd wat ten goede komt aan de volksgezondheid.

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

*Gunstige staat van instandhouding*

Op pagina 10 en 11 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Projectplan Heksenwal 22-32 te Zaltbommel, rapportnummer 2260.2018, Econsultancy, 5 september 2019" is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de ruige dwergvleermuis in het geding is door de geplande werkzaamheden.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort(en)*

De ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort. Met de getroffen werkwijze en maatregelen is aannemelijk dat dit niet zal leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soort welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verbod wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde verboden.

**Conclusie**

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

**OVERIGE VERPLICHTINGEN**

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

**ZIENSWIJZEN**

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan [post@gelderland.nl](mailto:post@gelderland.nl), onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.



De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

bijlagen:

- Bijlage 1: figuur 1: luchtfoto projectlocatie
- Bijlage 2: figuur 2. locatie tijdelijke vleermuiskasten aan Oenselsestraat 46-48  
figuur 3. foto vleermuiskasten



**BIJLAGE 2**

**Kaart locaties mitigerende maatregelen**



Figuur 2. Locatie tijdelijke vleermuiskasten aan bedrijfshal Oenselsestraat 46-48.



Figuur 3. Foto opgehangen vleermuiskasten.